

Diabasodden

ØGLEJEGERNE PÅ SVALBARD - EN LITEN OPPDATERING

Jørn H. Hurum og Hans Arne Nakrem, Naturhistorisk museum, Oslo

I 2004 var vi på Svalbard og samlet inn fossiler av svaneøgler og fiskeøgler (Se STEIN 4: 2004). Mediadekningen av ekspedisjonen ble ganske voldsom, og reaksjonene lot ikke vente på seg. Mange gratulasjoner kom utover høsten, og geologer som hadde kartlagt på Svalbard i en årrekke, kom med tips om andre lokaliteter med skjeletter de hadde holdt hemmelige.

De negative reaksjonene var få, men noen var ganske alvorlige. For det første meldte flere geologer seg og mente de hadde oppdaget det ene skjelettet først, noe som er ganske umulig å avgjøre ut fra deres generelle synsing. Denne kritikken så vi bort fra da dette er et "colombiegg" problem, og vi var alle-

rede velkjent med janteloven i vitenskaplig sammenheng.

Det neste problemet kunne være større. Et selskap hadde utmål på fossilførende bergart i området vi (etter tillatelse fra Sysselmannen) hadde gravd i. Utover høsten ble eierskapet til fossilene vi hadde gravd ut en sak som etter hvert involverte mange departementer (Næring-, utenriks-, miljøvern-, justis- departementene) og enda flere jurister. Vi pakket derfor ikke ut fossilene og de lå og samlet støv på Geologisk museum i Oslo resten av 2004.

¾ år senere kom avgjørelsen om at fossilene ikke var våre, men heller ikke utmålshaver sine. Det fantes en privat grunneier på området (ja, for det er noen få områder på Svalbard med private grunneiere) og han ble tilkjent eierskapet på fossilene. Fossiler som er i privat eie kan i følge internasjonale avtaler ikke forskes på eller publiseres så dette gjorde fossilene verdiløse for forskning. Men grunneieren donerte

heldigvis fossilene til Svalbard museum. Dermed havnet de i en offentlig tilgjengelig samling.

Svalbard museum hadde verken kapasitet, kunnskap eller laboratorier til å konservere skjelettene. De henvendte seg til Naturhistorisk museum og vi kom til en samarbeidsavtale. Så endelig i september 2005 kunne vi åpne gipskappene som lå rundt fossilene. Nå konserveres og forskes fossilene på i Naturhistorisk museum, mens eieren er Svalbard museum.

museum i alle fall, - en vakker nesten komplett bakluffe og en del av en hals.

Vi er i gang med det videre arbeidet på resten av funnene, og nye spennende funn har blitt gjort på de innsamlete skjelettene allerede.

Videre arbeid i laboratoriet

Det allerede innsamlede materialet vil bli ferdigpreparert i løpet av sommeren. PalVenn har finansiert topp profesjonell preparering av det store fiske-

Luffe

Preparering

Preparering og konservering av skjelettene viste seg å ta veldig lang tid. To fra PalVenn (Paleontologisk museums venner) meldte seg til dette tidkrevende arbeidet, og sammen med preparanten Bjørn Lund satt de i gang. Knoklene var veldig frostsprengte og enkelte ribbein krevde flere dagers arbeid. Et annet problem var at alle fossilene var dekket av et lag med gips, felt ut fra den sorte skiferen, og jernoksid. Noen knokler hadde opptil 3 mm med gipskrystaller.

Museet gikk i desember til innkjøp av sandblåsningsutstyr for å rense hver knokkelbit før sammenliming. Dette viste seg veldig effektivt etter noen ukers prøving og feiling.

Det første ferdigpreparerte skjelettet ble sendt oppover til Svalbard til åpningen av Svalbard museum 24/4-2006. Dette var svaneøglen som vi egentlig reiste oppover for å hente i 2004 og gi til Svalbard

øglehodet. Det er et så viktig forskningsobjekt at vi har villet få inn internasjonal kompetanse for å få det gjort best mulig. En av verdens beste fossilpreparanter, Clive Coy fra Canada, kommer til museet 14 dager i juli. Han skal preparere hodet og samtidig drive opplæring av våre egne preparanter.

Felt

Vi reiser opp i august for å fortsette vårt feltarbeid i lignende områder til der vi var i 2004, men vi vil ikke jobbe i de omstridte områdene. Årets ekspedisjon vil også være et rent kartleggingsarbeid uten noe innsamling av materiale. Det vi håper på å finne er et spennende område tett med skjeletter hvor vi kan starte en minst fem år lang utgravning. Som vanlig tar vi med media, så følg med i Schrødingers katt, Ut i Naturen og Newton (alle NRK) utover høsten og vinteren.